

“El millor sistema per al Pakistan és un híbrid entre dictadura i democràcia”

Muqtedar Khan (Índia, 1966), de família pakistanesa, és doctor en Relacions Internacionals per la Universitat de Georgetown, i ha estat professor de diverses universitats dels Estats Units. Aquest especialista en la situació política del Pakistan dona la seva visió sobre la crisi que hi ha esclatat arran de l'establiment de l'estat d'excepció per part del president Pervez Musharraf.

Quin és el suport de Musharraf entre la població pakistanesa?

—Ara mateix, té un suport molt reduït. La majoria de la població vol que hi hagi una transició a la democràcia, i rebutja la declaració de l'estat d'excepció. Musharraf no té el suport de cap dels partits tradicionals pakistanesos. Durant aquests anys ha creat un partit que agrupa una coalició d'interessos, i tendències diferents, entre les quals islamistes moderats, però és feble, i incapaç de guanyar unes eleccions netes.

—Així doncs, el general Musharraf està més aviat sol...

—Políticament, sí. Entestat a mantenir el poder a qualsevol preu, ha irritat completament les forces laiques, que ja estaven enfadades perquè el 2003 va promoure el creixement dels partits islamistes, cosa que ha afavorit la seva victòria en dues eleccions regionals. A més, al mateix temps, a causa de l'aliança amb el president George Bush en la guerra contra el terrorisme, percebuda com una guerra contra l'islam, també ha enutjat els islamistes. Aquesta és una creença força estesa entre la població, que el veu com un criat del president Bush. I d'aquí ve que,

en to de burla, molta gent l'anomeni *Busharraf*. El general només se sosté gràcies al suport de l'exèrcit i de la comunitat internacional.

—Després de les seves últimes decisions, tan polèmiques, aquest suport es troba compromès?

—Sens dubte la pressió sobre Musharraf és enorme, i ja hi ha governs que han declarat que retallaran els ajuts al Pakistan. Per exemple, la Commonwealth ha amenaçat de suspendre'n la pertinença a l'organització si no retira l'estat d'emergència. Malgrat això, els Estats Units no abandonaran Musharraf, ja que temen que l'estat s'enfonsi.

—Quin és el polític més popular al Pakistan en aquests moments?

—Probablement, Benazir Bhutto. Ara bé, hi ha molta gent que encara recorda els escàndols de corrupció que van impedir que cap dels seus dos governs acabés la legislatura, i que van afectar, entre més gent, el seu marit. Per això, el Partit del Poble de Pakistan (de centre-esquerra) pot guanyar les eleccions, però no pas per majoria absoluta.

—Occident assumeix que un sistema democràtic no funcionaria al Pakistan, i que cal que l'exèrcit hi fa-

ci un paper polític de primer ordre. Hi esteu d'acord?

—A curt termini, és necessari que l'exèrcit s'impliqui en la governabilitat del país. El Pakistan és un estat subdesenvolupat des d'un punt de vista institucional. La burocràcia i els partits polítics són molt corruptes i incompetents. Per això, sovint la democràcia ha acabat degenerant en caos, cosa que ha provocat la reacció de les forces armades. L'exèrcit és l'única institució moderna, competent i eficient. No obstant això, la societat civil pakistanesa, que és forta, rebutja la dictadura militar. Per exemple, com s'ha vist, el poder judicial és molt fort, igual que ho és l'estima per la llibertat d'expressió entre la població. Per això, fins que les institucions no es reforcin, el millor és un sistema híbrid, entre la dictadura i la democràcia. En aquest estadi, aquells islamistes que acceptin la democràcia i siguin pacífics han de ser inclosos en el sistema. Els qui no, han de ser combatuts.

—Quina opinió us mereix la política de Musharraf a les zones tribals, al costat de la frontera amb l'Afganistan?

—A llarg termini, no es pot permetre que hi hagi zones que s'escapin al control de l'estat. Ara bé, en aquests moments això no és possible, perquè hi ha diversos grups molt ben armats: al-Qaida, els talibans, els senyors de la guerra, caps tribals, etc. Només s'hi podria imposar la llei i l'ordre a mata-degolla, causant una vertadera guerra civil. Segurament, això plauria a Washington, però ningú no hi està disposat. Per tant, cal desenvolupar econòmicament aquesta regió, fomentant els vincles entre la ciutat i les àrees rurals, de manera que a poc a poc es vagi desfent el tribalisme.

—Comentaristes nord-americans han comparat la situació actual del Pakistan amb la de l'Iran pre-revolucionari. És una exageració, o bé pot haver-hi una revolució islàmica?

—Crec que això és molt improbable. La població no demana una revolució islàmica. En canvi, sí que hi ha una oposició forta a la política i a la intervenció d'Occident, un malestar que sovint canalitzen els islamistes. Ara bé, els islamistes tenen un buit de lideratge. No hi ha cap personatge carismàtic

L'ex-primera ministra del Pakistan, Benazir Bhutto, parla en una manifestació contra l'estat de setge imposat pel president Musharraf el dissabte 10 de novembre. A baix, a l'esquerra, Muqtedar Khan.

que es pugui comparar amb l'aiatol·là Khomeini. A més, l'economia del país va força millor que ara fa vuit anys. I, en part, a banda d'una gestió econòmica millor del govern actual, és gràcies a l'ajuda occidental. El Pakistan ha rebut des de l'any 2002 uns 11.000 milions de dòlars en ajudes. I la majoria de la població no vol comprometre aquest suport donant el poder als islamistes.

—Quina sortida hi veieu, a la situació actual?

—La sortida preferida per Musharraf, i també per la comunitat internacional, seria un pacte amb el Tribunal Suprem perquè acabés abonant la seva recent reelecció com a president. Això li permetria de renunciar al càrrec de cap suprem de les Forces Armades, convocar eleccions legislatives i arribar a algun acord amb les forces polítiques per compartir el poder. Tanmateix, no és clar que això vagi així, perquè després de la destitució a l'estiu del president del Tribunal Suprem hi ha un desig

de venjança a la institució. I és aquest conflicte amb el poder judicial que ha desencadenat la declaració de l'estat d'emergència, atès que el Suprem era a punt d'invalidar la seva reelecció com a president.

—Si el general penja l'uniforme, continuarà gaudint del suport de l'exèrcit?

—Ja ho veurem. Formalment, sense el control de l'exèrcit, l'única base de poder que tindria seria la Constitució, la força de la qual ell mateix acaba de comprometre en suspendre-la. És a dir, podria situar-se en una posició molt

La majoria de l'exèrcit divergeix de Musharraf en el seguidisme de Washington

feble. Una possibilitat, seria nomenar un personatge que li sigui totalment fidel. Però, curiosament, els generals que ha ascendit recentment són més aviat seguidors de Bhutto.

—Però ara mateix, l'exèrcit està d'acord amb la seva política?

—No, no pas amb tot. Per exemple, segurament molts s'oposen a la declaració de l'estat d'emergència. Però el punt en què la majoria de l'exèrcit divergeix de Musharraf és el seguidisme de Washington. Molts soldats no volen haver de disparar contra els seus conciutadans. Cal tenir en compte que els islamistes gaudeixen de força simpaties entre els soldats rasos. Però alhora, els oficials també entenen que alguna cosa s'ha de fer per evitar que el país es converteixi en el centre mundial del jihadisme. És una situació molt complicada.

Ricard González
Washington